

**Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Masarykova 16
1000 Ljubljana**

"za DSi2020"

Ljubljana, 23. 3. 2015

Zadeva: Pripombe SOEK na objavljene osnutke strateških dokumentov v okviru pobude DIGITALNA SLOVENIJA

Zveza: Poziv k posredovanju pripomb objavljen na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport dne 6.3.2015

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: MIZŠ ali pripravljalec) je dne 6.3.2015 objavilo poziv k posredovanju pripomb zainteresirane javnosti¹ na pripravljene osnutke strategij v okviru projekta Digitalna Slovenija 2020. Operaterji elektronskih komunikacij združeni v Sekciji operaterjev elektronskih komunikacij družbe Amis, d.o.o., Debitel, d.o.o., Si.mobil, d.d., Telekom Slovenije, d.d. in Tušmobil, d.o.o. (v nadaljevanju: SOEK) v roku posredujemo pripombe na osnutek Strategije razvoja informacijske družbe do leta 2020 in osnutka Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020.

V objavi je navedeno, da MIZŠ pripravlja strateško pobudo DIGITALNA SLOVENIJA 2020, s katero bo Vlada Republike Slovenije postavila strateške usmeritve razvoja informacijske družbe do leta 2020.

V okviru priprav pobude DIGITALNA SLOVENIJA 2020 so objavljeni osnutki novih strateških dokumentov:

- [Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020](#) (pdf)
- [Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020](#) (pdf)
- [Nacionalna strategija kibernetne varnosti](#) (pdf)

MIZŠ navaja, da s strategijami načrtuje ukrepe za izrabo razvojnega potenciala, ki ga omogočajo sodobne IKT in internet. Predvideni so ukrepi za splošno digitalizacijo družbe, inovativno in intenzivno uporabo IKT in interneta, razvoj digitalnega gospodarstva, internetnega podjetništva, digitalizacije javnega sektorja, izboljšanje konkurenčnosti IKT industrije, razvoja širokopasovne infrastrukture za dostop do interneta visokih hitrosti, razvoja e-infrastrukture in vključujoče digitalne družbe. Osnutki strategij IKT in internet obravnavajo

¹ Vir:

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_informacijsko_druzbo/digitalna_slovenija_20/

kot ključne dejavnike naslavljanja gospodarskih in družbenih razvojnih izzivov, ki bodo ob ustreznih ukrepih pozitivno vplivali na gospodarski in splošni razvoj sodobne digitalne družbe.

Člani SOEK uvodoma ugotavljamo, da med izhodišči za pripravo navedenih treh strateških dokumentov, ki so bila objavljena v postopku prvega kroga javnega posvetovanja dne 29.8.2015 in sedaj objavljenimi osnutki dokumentov ni bistvenih vsebinskih razlik. Z začudenjem ugotavljamo, da argumentirani komentarji in pripombe tistih deležnikov, ki naj bi zagotovili pretežen delež pol milijarde EUR lastnih investicij za doseganje strateških ciljev Digitalne agende ostajajo v celoti prezrti. Tako vas pozivamo, da vsebino pripomb SOEK podanih v prvem krogu javnega posvetovanja upoštevate kot naše pripombe tudi v tem javnem posvetovanju.

SOEK združuje operaterje elektronskih komunikacij, katerih prihodki so v letu 2013 znašali 982 mio EUR, kar predstavlja 2,7 % Slovenskega BDP. V sektorju elektronskih komunikacij je bilo v letu 2013 zaposlenih 5.800 oseb, od tega v članicah SOEK 3.722. Sektor je skupno ustvaril 1.125 milijonov EUR prihodkov, od tega članice SOEK 87 odstotkov. Investicije v panogi so v letu 2013 znašale 151 milijonov EUR² od tega so članice SOEK investirale 113 milijonov EUR. V letu 2014 so se investicije članic SOEK znatno zvišale³, na 275 mio EUR. Ta trend se bo nadaljeval tudi v letu 2015. Naše številke za leto 2014 potrjujejo oziroma celo presegajo ugotovitve GSMA združenja, da globalna telekomunikacijska panoga re-investira 15 odstotkov letnih prihodkov v CAPEX. To je po ugotovitvah GSMA le 0,02 odstotka manj kot elektroenergetska panoga, ki je najbolj kapitalsko intenziven segment ekonomije.

Glede na navedeno menimo, da skupni komentariji članov SOEK predstavlja relevantno strokovno mnenje, ki ga je pri pripravi strateških dokumentov potrebno upoštevati, saj brez konstruktivnega dialoga z operaterji investitorji ciljev Digitalne agende ne bo mogoče doseči.

SOEK se bo v svojih komentarjih v nadaljevanju osredotočil predvsem na dva strateška dokumenta, to sta osnutek Strategije razvoja informacijske družbe do leta 2020 in osnutek Načrta razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020.

V zvezi s pripravo Strategije kibernetске varnosti pa SOEK podpira prizadevanja države za vzpostavitev sistemkega okvira zagotavljanje ustreznega nivoja kibernetске varnosti.

Osnutek Strategije razvoja informacijske družbe do leta 2020

Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020 (v nadaljevanju: Strategija razvoja ID) po mnenju SOEK v obliki (vendar žal ne tudi po vsebini), kot je pripravljena predstavlja primeren okvir za določitev načelnih ciljev in potrebnih ukrepov za doseg ciljev Digitalne agende. Na podlagi podrobne analize dokumenta pa ugotavljamo, da je potrebno opozoriti na določene nekonsistentnosti in vsebinske pomanjkljivosti, ki bi jih bilo nujno potrebno proučiti in ustrezno korigirati pred pripravo končne verzije dokumenta.

V Strategiji razvoja ID je uvodoma navedeno, da so zaradi zaostrenih gospodarskih pogojev v Sloveniji razvojna sredstva vedno bolj omejena, pa tudi skupnih evropskih sredstev naj bi bilo

² Vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=6520

³ Bistveno povečanje investicij je nastalo zaradi enkratnega plačila za uporabo frekvenc pridobljenih na večfrekvenčni dražbi in povečanih investicij v mobilna omrežja

vedno manj. To ne drži v celoti. V kolikor pogledamo investicijska sredstva članic SOEK so ta v letu 2013 znašala 113 mio EUR in so se v letu 2014 zvišala na 260 mio EUR. Trend visokih investicij v razvoj (mobilnih) omrežij se bo nadaljeval tudi v letu 2015 in naslednjih letih. Na EU nivoju se pričakuje razpoložljivost ogromnih investicijskih sredstev t.i. Junkerjevega sklada namenjenega infrastrukturnim projektom, ki bo predstavljal največja enkratna razpoložljiva investicijska sredstva v zgodovini EU. Iz tega gre sklepati, da so sredstva na razpolago, investirajo pa se v infrastrukturne projekte, za katere je mogoče oceniti pozitiven povratek investicije.

V dokumentu so navedeni cilji Slovenije glede implementacije Strategije razvoja ID, ki so po naši oceni zelo neotipljivi. Po našem mnenju je potrebno med cilje Strategije razvoja ID nujno vključiti otipljive cilje kot so gospodarska rast in povečanje števila delovnih mest. Zgolj ta dva kazalnika bosta v končni fazi pripomogla k dvigu konkurenčnosti Slovenije in posledično boljšemu socialnemu standardu njenih državljanov. Samo dvig zavedanja brez konkretnih rezultatov ne more biti končni cilj nobenega strateškega dokumenta, drugače so takšni naporji lahko celo kontraproduktivni.

SOEK načelno podpira razvojna načela, ki so opredeljena v dokumentu, pri čemer želimo ponovno opozoriti na neprimernost opredeljenega cilja najnižje ciljne hitrosti 100 Mbit/s, ki je problematična iz vidika tehnološke nevtralnosti in po našem mnenju, kot bomo utemeljili v nadaljevanju, nerealna in neekonomična. Bistvo priprave strateških dokumentov je določitev realnih ciljev in ustreznih ukrepov za njihovo doseg.

V zvezi z zaščito odprtosti in nevtralnosti interneta bi želeli poudariti, da člani SOEK podpiramo odprtost interneta. V zvezi z nevtralnostjo interneta pa menimo, da je potreben globok razmislek o določitvi kaj to nevtralnost interneta je in na kakšen način jo želimo implementirati. Kot je razvidno iz strokovnih debat še zdaleč ni nujno, da z brezkompromisnimi prepovedmi prioritiziranja prometa ne bo dosežen nasproten učinek, kot ga zagovorniki nevtralnosti interneta zagovarjajo. Če odmislimo političen, ideološki in filozofski vidik in se posvetimo storitvenemu vidiku vidimo, da obstaja kar nekaj področij e-storitev, katerih razvoj bo zaradi popolne prepovedi prioritiziranja določenega dela prometa popolnoma zaostal. Te storitve so npr. *e-zdravje* (npr. nadzor delovanja določenih življenjskih funkcij), *e-promet* (npr. avtomobili brez voznika), blokada škodljivih vsebin ipd. Z navedenimi primeri želimo opozoriti na praktične primere o katerih verjetno pripravljali in zagovorniki popolne nevtralnosti interneta ne razmišljajo, a so za uporabo interneta v vseh segmentih še kako pomembni in je o njih potrebno tudi na teoretičnem nivoju razmišljati.

Prioritetna področja ukrepanja so opredeljena zelo splošno in ponovno sledijo zgolj Evropski digitalni agendi brez utemeljitev lastne vizije, razen pri določitvi nerealnih in neutemeljenih ciljev glede hitrosti dostopa do interneta. Tudi na tem mestu Strategija razvoja ID na področju širokopasovne infrastrukture povzema podatke AKOS in ne kot bi bilo pravilno podatke o izvedenem mapiranju, ki bi dal realno sliko o dejanski razpoložljivosti širokopasovnih omrežij. V zvezi s tem so tudi vse ocene o (ne)dostopnosti širokopasovnih priključkov zgolj približek dejanskega stanja. Po mnenju članov SOEK je izključno podatek pridobljen na podlagi mapiranja lahko relevanten za pripravo strateških dokumentov. Kot podrobno utemeljeno v naših predhodnih stališčih še vedno menimo, da je strateški cilj »*vsem gospodinjtvom v državi zagotoviti širokopasovni dostop do interneta hitrosti vsaj 100 Mbit/s*« opredeljen neprimerno in nerealno.

Strateški cilj vključujoča digitalna družba bo lahko dosežena zgolj z realnimi cilji, ki bodo zmanjšali digitalni razkorak in vsem prebivalcem Slovenije omogočili dostop do interneta in njegovo uporabo v skladu z njihovimi potrebami in finančnimi zmožnostmi. Princip t.i. pozitivne diskriminacije, ki ga želi uvesti MIZŠ kot pripravljalec Načrta razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do 2020 in ga bomo podrobneje komentirali v nadaljevanju, bo zelo verjetno pripeljal do situacije, da bo določen majhen del prebivalcev na ruralnih področjih imel dostop do interneta hitrosti 100 Mbit/s ostali pa ne bodo imeli niti dostopa do osnovnega širokopasovnega dostopa (osamljeni otoki enako kot je to sedaj primer v projektih GOŠO1 in GOŠO2).

Člani SOEK izražajo resen dvom v predlagan način upravljanja in spremljanje izvajanja strategije, kot ga predlaga MIZŠ. Oblikovanje Strateškega sveta DSI2020 po našem mnenju pomeni kolektivizacijo odgovornosti za izvajanje strategije in doseganje ciljev. Kot smo že na več mestih navedli ocenjujemo, da so zastavljeni cilji na področju širokopasovne infrastrukture nerealni in nedosegljivi. Naše mnenje je, da mora za nadzor izvajanja strategije in doseganje ciljev skrbeti pripravljalec strategije, to je MIZŠ, ki mora v primeru neizvajanja strategije in nedoseganja ciljev nositi ustrezno odgovornost in posledice.

Dodatno opozarjamo, da pripravljalec strateških dokumentov kljub našim večkratnim predhodnim utemeljenim predlogom ni postavil vmesnih ciljev, ki bi omogočali boljši nadzor nad izvajanjem strategij, predvsem na področju doseganja ciljev Digitalne agende. Tak pristop je bil uporabljen v večih EU državah, ki so si zadale ambiciozne cilje glede doseganja ciljev Digitalne agende in se je praviloma izkazal kot uspešen.

Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020

Člani SOEK smo dne 29.9.2014 vložili strukturirane in z argumenti podprte pripombe na dne 29.8.2014 objavljen predlog Načrta razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020 (v nadaljevanju: Načrt razvoja širokopasovnih omrežij) s predlogi, po našem prepričanju, realno dosegljivih rešitev.

Po pregledu nove verzije strateških dokumentov, ki jih je MIZŠ dal v javno obravnavo v mesecu marcu 2015 ugotavljamo, da naši predlogi niso bili upoštevani in da nove verzije dokumentov še vedno predvidevajo scenarij, ki po našem prepričanju finančno in časovno ni izvedljiv.

Na posvetu na GZS 2.12.2014 je generalni direktor DID napovedal, da bo preveril predlagani scenarij zagotavljanja javnih sredstev in si prizadeval za pridobitev dodatnih sredstev, prihodnja verzija dokumenta pa bo temeljila na dejansko zagotovljenih javnih sredstvih. Ugotavljamo, da tudi dokumenta, ki sta sedaj v javni obravnavi, temeljita na hipotetičnem modelu financiranja, ki nima realne podlage. Dokument predvideva, da bodo z javnimi sredstvi podprti projekti, ki bodo v deležu najmanj 50 % investirani z zasebnimi sredstvi, testiranje zasebnega interesa pa ni bilo izvedeno, prav tako ni niti okvirno določena višina javnih sredstev. Predvsem pa manjka alternativni scenarij in model financiranja, v kolikor preambiciozno zastavljen cilj hitrega (oz. v resnici ultrahitrega) dostopa do interneta za vse prebivalce Slovenije finančno ne bo izvedljiv. Znova ugotavljamo, da je do tega trenutka zagotovljenih zgolj predvidenih 70 mio € kohezijskih sredstev, če sploh. DID torej v zadnjih 6

mesecih od objave prvega osnutka Načrta razvoja širokopasovnih omrežij ni uspel zagotoviti nikakršnih dodatnih javnih sredstev, kar bi lahko vplivalo optimizem ambicioznemu predlogu. Navedeno le dodatno kaže na veliko nerealnost in neizvedljivost strategije oziroma načrta v predlaganem obsegu.

Analiza trenutnega stanja širokopasovnih omrežij ne temelji na podatkih mapiranja, konkretno na dejanski razpoložljivosti širokopasovnih priključkov ampak še vedno na posredni oceni uporabe širokopasovnega dostopa do interneta Agencije za komunikacijska omrežja in storitve (v nadaljevanju: AKOS).

Mnenje SOEK je, da lahko Strategija razvoja ID in na njeni osnovi pripravljen Načrt razvoja širokopasovnih omrežij temeljita zgolj na podatkih mapiranja, ki bo podal enoznačen odgovor na vprašanje kakšen del Slovenije je geografsko in količinsko pokrit z omrežjem, ki omogoča »ultra visoke« hitrosti.

Ponovno predlagamo, da se javna sredstva usmerijo v izgradnjo tako imenovanih omrežij naslednje generacije ali hrbtenice do koncentracijskih točk (NGN so zaledna omrežja, ki ne dosejajo končnih uporabnikov - operaterji telekomunikacijskih omrežij, ki se navezujejo na NGN se sami odločijo glede tehnologije dostopovnega omrežja). Na ta način bo izpolnjen tudi princip tehnološke nevtralnosti izgradnje dostopovnega omrežja z javnimi sredstvi.

Predlog objavljenega Načrta razvoja širokopasovnih omrežij po našem prepričanju še vedno ni skladen z Evropskimi Smernicami (EC guidelines), ki ločujejo med:

- Osnovnimi širokopasovnimi storitvami (basic broadband) - med katere lahko štejemo tehnologije kot ADSL, DOCSIS 2.0, UMTS ter satelitske sisteme.
- Dostopovnimi omrežji naslednje generacije (NGA - v celoti ali delno iz optičnih elementov) - zagotavljajo širokopasovne storitve z izboljšanimi lastnostmi - tehnologije FFTC, FTTN, FTTP, FTTH in FTTB, DOCSIS 3.0 ali naprednejši in nekatera napredna brezžična dostopovna omrežja. OFCOM kot mejo hitrega interneta postavlja na 24 Mbit/s, če pa se orientiramo na Evropsko digitalno agendo je to 30 Mbit/s.
- Širokopasovna omrežja ultra velikih hitrosti (Ultrafast - zagotavljajo hitrosti enake ali večje od 100 Mbit/s).

Objavljen Načrt razvoja širokopasovnih omrežij v poglavju tehnologij govori o hitrem internetu, predlaga pa izgradnjo ultra hitrega internetnega dostopa. Izhodišča za pripravo Načrta razvoja širokopasovnih omrežij z avgusta 2014, ki so bila vsaj kar se opredelitve tehnologij tiče bolj točna, so določala »Postavljen cilj 100 Mb/s, ki velja za področja belih lis na katerih bodo za sofinanciranje projektov javno-zasebnih partnerstev uporabljena javna strukturna sredstva, sam po sebi usmerja k uporabi tehnologije optičnih vlaken, saj ni drugih tako učinkovitih tehnologij«. To pojasnilo ne omenja prihodnjega razvoja različnih tehnologij, ki so lahko uporabljene v dostopovnem delu omrežja in prejudicira izvedbo dostopa s tehnologijo optike do doma (FTTH).

Osnutek Načrta razvoja širokopasovnih omrežij je nadalje pomanjkljiv v delu, ki opredeljuje testiranje komercialnega interesa za izgradnjo omrežij. Iz navedb ni jasno ali bo testiran komercialni interes za izgradnjo omrežij, ki bodo zagotavljala prenosne hitrosti najmanj 100 Mbit/s ali komercialni interes na območjih, kjer je hitrost dostopa pod 30 Mbit/s z obligacijo za 100 Mbit/s.

Člani SOEK predlagamo, da se natančno določi, kakšna bo definicija področja, kjer bo potrebno izraziti komercialni interes in za kakšno hitrost dostopa do interneta ga bo potrebno izraziti (30 Mbit/s ali 100 Mbit/s). Kot smo že predlagali je morda smiselno razmisliti o dvostopenjskem testiranju komercialnega interesa - najprej 30 Mbit/s ter čez nekaj let 100 Mbit/s.

V objavljenem predlogu strategije je nedosledno zapisano, kje bo testiran komercialni interes. Najprej je navedeno, da je to celotno ozemlje Republike Slovenije, drugič pa so izvzeta mestna naselja.

Prav tako je potrebno jasno določiti pravila v primeru, da na nekem območju komercialni interes izrazita dva ali več operaterjev. V tem primeru predlagamo, da bi širokopasovni priključek moral omogočiti vsaj en operater. Vsekakor pa mora investitor pri gradnji spoštovati določila o skupni gradnji iz 10. člena ZEKom-1, v smislu najave namere o načrtovani gradnji in poziva zainteresiranim soinvestitorjem v elektronska komunikacijska omrežja. Zahteva po izgradnji dveh ali treh širokopasovnih omrežij na posameznem območju bi bila povsem neracionalna, saj poslovni model, ki bi ga pripravil posamezen operater za primer investicije, če bi bil na določenem področju edini lastnik omrežja v primeru gradnje dveh ali celo večjih omrežij ne bi bil več vzdržan.

Cilj 100 Mbit/s povezljivost za vse je bil rahlo omiljen na dopustno odstopanje 2 % na posebej oddaljenih ruralnih področjih, kjer naj bo zagotovljena širokopasovna povezljivost hitrosti 30 Mbit/s. Pri tem pripravljalec strateških dokumentov ne analizira dejanskega povpraševanja po širokopasovnem dostopu do interneta in se ne ukvarja z ukrepi za konkretno povečanje povpraševanja. Glede na raziskavo AKOS »MESEČNI IZDATKI GOSPODINJSTEV ZA STORITVE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ« izvedeno v letu 2014 izhaja, da je med uporabniki interneta 83% takih, ki za hitrejši internetni dostop niso pripravljeni plačati več denarja. 87% uporabnikov pa celo meni, da ne potrebujejo višje hitrosti interneta. Ugotovitve AKOS raziskave potrjujejo tudi naši podatki o sklenjenih pogodbah končnih uporabnikov na GOŠO omrežjih, ki praktično vsa omogočajo hitrost dostopa do interneta najmanj 100 Mbit/s, za zakup paketov s temi hitrosti se odloča praktično zgolj nekaj odstotkov vseh uporabnikov. Upoštevanje predhodno navedene argumente je nujno potrebno na področjih kjer že obstajajo tehnologije, ki omogočajo dostop do interneta hitrosti 30 Mbit/s pred vsemi nadaljnjimi aktivnostmi narediti analizo povpraševanja in kupne moči za interes za naročilo dostopa do interneta hitrosti 100 Mbit/s. Ob tem čudi, da MIZŠ pretekla GOŠO projekta ocenjuje tako pozitivno, ne glede na višino porabljenih javnih sredstev za vsak izgrajen priključek (cca. 3000 €) ob tem pa niti ne navede koliko dejansko priključenih uporabnikov je na teh omrežjih in dostopne hitrosti, ki jih uporabniki zakupujejo.

Način testiranja komercialnega interesa je še vedno zelo nedefiniran. V objavljenih dokumentih je zaslediti neskladje med zapisom »Do javnih sredstev bodo upravičene lokalne skupnosti, ki bodo pokrile vse bele lise v lokalni skupnosti« in zahtevano 98% zagotovitvijo hitrega interneta do leta 2020, ki ga je potrebno odpraviti.

V osnutku Načrta razvoja širokopasovnih omrežij še vedno manjka opredelitev glede mobilnih tehnologij. V dokumentu niso navedeni niti trenutni podatki glede pokritosti

z LTE omrežjem, hitrosti dostopa, ki ga tehnologija omogoča danes niti prihodnji razvoj te tehnologije. Slovenski operaterji radijskih omrežij so na dražbi leta 2014 dobili dovolj frekvenčnega spektra, da lahko zgradijo visoko kakovostna LTE omrežja z zadovoljivim pokrivanjem ozemlja, prebivalstva in zgradb. Prepustnost LTE omrežij presega sedanje potrebe uporabnikov, zato se lahko LTE omrežja uporabljajo kot alternativa za fiksni internetni dostop. Eden izmed mobilnih operaterjev je tudi pridobil del 800 MHz frekvenčnega spektra s posebnimi obveznostmi pokrivanja belih lis in zagotavljanja mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta na fiksni lokaciji. Upoštevanje teh obvez v smislu doseganja ciljev Digitalne agende ni jasno opredeljen.

V zvezi s prihodnjo dodelitvijo frekvenčnega pasu 700 MHz bi bilo po mnenju članov SOEK potrebno v Načrt razvoja širokopasovnih omrežij zapisati, da je ta frekvenčni pas namenjen izboljšanju kakovosti javnih omrežij ter doseganju osnovnih ciljev Digitalne agende, ki imajo prednost pred zahtevami uporabnikov zasebnih sistemov.

Pripravljalec ne spreminja izračuna potrebnih sredstev za doseg svojega ambicioznega cilja, saj še vedno uporablja nepravilno EIB metodologijo, pri čemer še vedno ni izpolnjen bistven pogoj za doseg cilja to je zagotovitev tako zasebnih kot javnih sredstev, ki bi omogočili doseg postavljenega cilja.

V Načrtu razvoja širokopasovnih omrežij je še vedno zaslediti, da so rezultati EIB analize napačno uporabljani. Kot je bilo navedeno že v pripombah SOEK v prejšnjem krogu javnega posvetovanja, ostaja ekonomska ocena višine potrebnih investicij pavšalna in nestrokovna. Ocena temelji na izračunanih vrednostih EIB analize za "advanced" scenarij, medtem, ko bi bila glede na zahteve predlaganega Načrta razvoja širokopasovnih omrežij ustrenejša vrednost "maximum" scenarija. "Maximum" scenarij upošteva le tehnologije, ki zagotavljajo simetrične navzdoljne in navzgorne hitrosti (G.SHDSL2 in Fiber), "advanced" scenarij pa tudi ostale asimetrične tehnologije (tudi ADSL2, LTE, VDSL2, EuroDOCSIS 3.0 in FTTH). Najbližji približek ciljem predlaganega načrta razvoja 100 Mbit/s je torej scenarij "maximum", pa še ta poleg optične tehnologije omogoča tudi tehnologijo G.SHDSL2. Medtem pa MIZŠ ocenjuje le FTTH kot ustrezno tehnologijo. Izračun MIZŠ bi tako moral v svoji oceni potrebnih sredstev upoštevati rezultate scenarija "maximum" in ne scenarija "advanced". Po našem mnenju bi bilo potrebno za pravilno oceno stroškov za doseg ciljev Načrta razvoja širokopasovnih omrežij uporabiti EIB oceno stroškov izračunanih za Slovenijo in ne za EU povprečje.

Nadalje se v strategiji nedosledno upoštevajo vrednosti iz EIB analize:

- za bele lise 1200+1200 EUR (zasebnega + javnega kapitala)
- za nadgradnje obstoječega BB omrežja pa 742 + 0 ali 514 + 0 ali ... (skupnega kapitala)
- v EIB metodologiji pa za vse primere piše le enojni znesek.

Pripravljalec Načrta razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020 v nobeni točki priprave strateških dokumentov ni sodeloval z dejanskimi investitorji, to je operaterji elektronskih komunikacij pri oceni potrebnih stroškov, ki bodo v največji meri investirali v razvoj širokopasovnih omrežij naslednje generacije. Še več, pripravljalec strateških dokumentov celo prejudicira gradnjo širokopasovnih omrežij naslednje generacije z zasebnimi sredstvi hitrosti najmanj 100 Mbit/s. Ta pristop je tako v nasprotju s principom tehnološke nevtralnosti kakor tudi v nasprotju z racionalno rabo zasebnih sredstev.

Zagotovitev virov financiranja za doseg ciljev ni utemeljena. Kot predhodno navedeno, pripravljalec strateških dokumentov ni sodeloval z industrijo (vsaj ne s člani SOEK) pri določitvi realnih razpoložljivih investicijskih sredstev zasebnih vlagateljev. Za določitev višine potrebnih javnih sredstev bi bilo potrebno najprej oceniti celotno investicijo (ki bi temeljila na realni oceni dejanske razpoložljivosti širokopasovnih omrežij ter določitvi realnih ciljev) ter načrtovana zasebna vlaganja. Na podlagi razlike med celotnimi stroški in načrtovanimi zasebnimi investicijami bi se potem ocenila višina potrebnih javnih sredstev. Pripravljalec strateških dokumentov pa je najprej ocenil razpoložljiva javna sredstva (pri čemer sploh nima zagotovila, da bodo nacionalna sredstva sploh na razpolago) in na podlagi razlike med celotno, nepravilno ocenjeno investicijo ter razpoložljivimi javnimi sredstvi določil višino zasebnih vlaganj, ki jih morajo zagotoviti zasebni investitorji. Takšna finančna konstrukcija seveda ne more dati želenih rezultatov in je tudi nesprejemljiva.

V dokumentu še vedno ni podrobne (oz. praktično nikakršne) analize preteklih ukrepov, to je investicij v izgradnjo OŠO omrežij in njegovih učinkov. Navajajo se zgolj pavšalne informacije o številu zgrajenih priključkov, ne pa tudi o številu aktivnih priključkov in paketih, ki jih uporabniki na teh omrežjih zakupujejo. Poleg penetracije in dejanske cene OŠO priključka bi bilo smiselno narediti tudi pregled finančnega stanja GOŠO upravljavcev. Celotna teorija MIZŠ namreč pade, če ne bo vsaj 50% zasebnih sredstev. Kot kažejo trenutni podatki je poslovanje nekaterih trenutnih operaterjev OŠO problematično, eden je celo na robu preživetja. Potrebno bi bilo narediti analizo, kako poslujejo zasebni investitorji v OŠO s čimer bi bilo dokazano, da se pričakovanja MIZŠ o velikih zasebnih investicijah močno pretirana.

Člani SOEK smo kljub kratkemu roku za podajo pripomb na tako pomembne dokumente le-te podrobno proučili in pripravili komentarje. Kot lahko vidimo argumentirane pripombe SOEK, ki so bile podane v prvem krogu javnega posvetovanja praktično niso bile upoštevane. Zato na tem mestu še enkrat opozarjamo, da Načrt razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020 ni pripravljen v skladu zahtevami Evropske Komisije, saj ocena potrebnih investicij ne temelji na dejanskem stanju razpoložljivosti širokopasovnih omrežij (mapiranje) ampak na približni oceni pridobljeni iz poročil AKOS, ki obravnavajo podatke o zakupljenih paketih končnih uporabnikov. Podatka sta neprimerljiva. Kot je bilo podrobno pojasnjeno v dokumentu višina sredstev za doseg cilja ni ocenjena pravilno poleg tega še vedno ni zagotovljenih sredstev za njegovo realizacijo. S strani zasebnih investitorjev MIZŠ ni pridobil podatka o načrtovanih investicijah za izgradnjo širokopasovnih omrežij naslednje generacije, ki bi jih v finančnem načrtu moral upoštevati.

Od MIZŠ pričakujemo tudi podrobne pisne odgovore na naše številne komentarje v obeh krogih javnega posvetovanja.

Ker si člani SOEK po najboljših močeh prizadevamo, da država pripravi strokovno utemeljene in realne strateške dokumente s področja informacijske družbe, saj bodo le takšni dokumenti ustvarili ustrezen okvir za stabilno poslovanje in s tem možnost zagotavljanja kakovostnih uporabnikom prilagojenih storitev, ponovno apeliramo na pripravljalce dokumentov, da jih natančno proučijo in upoštevajo naše argumentirane pripombe. Ob tem pozivamo vse ključne deležnike

(MF, SVRK, AKOS, MIZŠ), da na skupnem javnem posvetovanju soočimo poglede in najdemo končne rešitve, ki bodo v skupno korist vseh prebivalcev Slovenije.

V kolikor tudi tokratne pripombe ne bodo upoštevane bomo o tem primorani obvestili tudi Predsednika vlade in Evropsko komisijo.

S spoštovanjem,

Dušan Zupančič
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije pri GZS

Špela Dekleva
Predsednica Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij SOEK pri ZIT, GZS

Vročeno naslovníku na elektronski naslov gp.mizs@gov.si

Poslano v vednost:

- Ministrstvo za razvoj, strateške projekte in kohezijo, gp.svrk@gov.si
- Ministrstvo za finance, gp.mf@gov.si